

Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért

Európa megváltoztatása: jobb munka, jobb élet

Négyéves munkaprogram 2005–2008

Európa megváltoztatása: jobb munka, jobb élet

Négyéves munkaprogram 2005–2008

**Az Európai Alapítvány az Élet- és
Munkakörülmények Javításáért 2005–2008-as
időszakra kidolgozott négyéves munkaprogramját
a szervezet igazgatási tanácsa 2004. július 8-án
hagyta jóvá.**

A katalogizáláshoz szükséges adatok a publikáció végén találhatóak

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2004

ISBN 92-897-0894-8

© Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért, 2004

A fordítási vagy sokszorosítási jogokat illető kérelmeket az igazgatónak kell benyújtani az alábbi címen: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Ireland – Írország.

Az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért egy olyan független európai uniós intézmény, amely szociálpolitikai és munkaügyi témákban segíti a jövőbeli szakpolitikák kialakítását. További információt illetően, kérjük, látogasson el az Alapítvány weboldalára: www.eurofound.eu.int.

Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért
Wyattville Road
Loughlinstown
Dublin 18
Ireland – Írország

Tel.: (+353 1) 204 31 00

Fax: (+353 1) 282 42 09 / 282 64 56

E-mail : information@eurofound.eu.int

Weboldal: www.eurofound.eu.int

Printed in Denmark

A könyv nyomtatásához használt papír klórmentes, és észak-európai erdőgazdálkodásoktól származik. Minden kivágott fa helyébe legalább egy újat ültetnek.

Tartalom

Előszó	4
Bevezetés	5
Általános célkitűzések	9
A 2005–2008-as időszak prioritásai	10
Kulcstémák	14
Értékelés	18

Előszó

„A jövőbe tekintve áttekintést adni az új EU előtt álló lehetőségekről és kihívásokról...”

Az alábbi dokumentum elsődleges célja, hogy stratégiai keretet teremtsen az Alapítvány következő négy évre (2005–2008) kidolgozott programjához. Megvilágítja a jövőben várható legfontosabb szociálpolitikai kihívásokat, és rámutat azokra az ismeretek terén tapasztalt hiányosságokra, melyek pótlása az Európai Unió 2004 májusában végrehajtott, eddigi legszélesebb körű bővítését követő időszakban az Alapítvány és a szervezetén belül folyó kutatómunka feladatai között kell, hogy szerepeljen. A mélyreható gazdasági, társadalmi és intézményi következményekkel járó bővítés a következő négy évben is a változás egyik legfontosabb tényezője lesz. A négyéves program alapvető célja, hogy a jövőbe tekintve próbáljon áttekintést adni az új EU előtt álló lehetőségekről és kihívásokról.

A szervezet igyekszik támogatásával elősegíteni azokat a politikai intézkedéseket, amelyek célja Európa világszinten legversenyképesebb, tudásalapú gazdasággá fejlesztése, a foglalkoztatás arányának növelése és minőségének javítása, az innováció és a vállalkozói szellem ösztönzése, valamint a társadalmi kohézió és a társadalmi befogadás ezzel egyidejű előmozdítása – azaz a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek megvalósítása.

Ennek alapján az Alapítvány fő törekvése, hogy a megfigyelő- és egyéb kutatómunkája során szerzett ismeretek átadásával járuljon hozzá a kihívások jobb megértéséhez, a társadalmi és gazdasági változások támogatásához, illetve, hogy biztosítsa a változások kezeléséhez szükséges információt az érdekelt felek számára.

A program négy kulcstémát jelöl meg a szervezet munkájának prioritásaként: foglalkoztatás; munka-magánélet egyensúly; munkakapcsolatok és együttműködés; és társadalmi kohézió. Hangsúlyozza továbbá az említett politikai kérdések átfogó és integrált megközelítésének fontosságát, és rámutat arra, hogy mindenképpen szükség van az Alapítvány közönségével, illetve fő ügyfeleivel európai szinten folytatott hatékony kommunikációra.

A részletes munkaprogramot az Alapítvány igazgatási tanácsa éves szinten hagyja jóvá.

Willy Buschak
megbízott igazgató

Bevezetés

„Az európai élet- és munkakörülmények javítása az ezzel kapcsolatos tervezés terén felelősséget vállaló fő társadalmi szereplők munkájának támogatásával...”

Az Alapítvány küldetése és szerepe

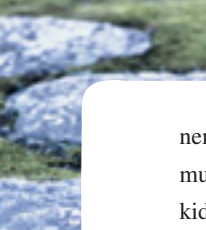
Az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Eurofound) 1975-ben azzal a megbízással jött létre, hogy „hozzájáruljon a jobb élet- és munkakörülmények megtervezéséhez és megteremtéséhez a fejlődést vélhetően elősegítő ismeretek felhalmozását és terjesztését szolgáló intézkedéseken keresztül”¹. A kutató- és megfigyelőközpontként működő Alapítvány igyekszik mindenekelőtt alapvető hivatkozási pont és információforrás szerepét betölteni az európai élet- és munkakörülmények javítása terén.

Az Alapítvány által az utóbbi években megvizsgált kérdések (öregedés, munkaidő, információs társadalom) közül ma már számos szerepel kiemelt helyen az európai szociális napirenden. Az elmúlt évtizedben a szervezet a munkakapcsolatokkal, a munkakörülményekkel és az életkörülmények vonatkozó aspektusaival kapcsolatos összehasonlító adatokon alapuló, széles körű ismeretanyagot biztosított az érdekelt szervezetek és a nagyközönség számára. Az Európai Munkakapcsolatok Megfigyelőközpontja (European Industrial Relations Observatory, EIRO), az európai munkakörülményeket vizsgáló felmérés (European Working Conditions survey) és az új életkörülményi felmérés (Living Conditions survey) az ismeretek egyedi forrásai. Az előző négyéves program (2001–2004) során az Alapítvány kutató- és megfigyelőtevékenysége a tíz új tagállamra és a fennmaradó három tagjelölt országra is fokozatosan kiterjesztésre került.

2001-ben a Változások Európai Megfigyelőközpontja (European Monitoring Centre on Change, EMCC) létrehozásával az Alapítvány tovább bővítette monitorozási kapacitását. A központ munkája az európai ipari változások megértésére és előrejelzésére irányuló, különböző hálózatépítési, kutatási, információs és terjesztési tevékenységekre terjed ki.

A monitorozóeszközöket és a vonatkozó elemzéseket a gyakorlati tapasztalatot vizsgáló és a sikeres változtatás tényezőit meghatározó kutatás egészíti ki. Az Alapítvány ily módon

¹ Lásd az 1975. május 26-i 1365/75/EGK tanácsi rendeletet.

nem csupán a változások dokumentálásához és megértéséhez, de az élet- és munkakörülmények közép- és hosszú távú javítását célzó ötletek és elképzelések kidolgozásához és terjesztéséhez is hozzájárul.

A szervezet közelmúltban végzett munkájának nagy részét a lisszaboni stratégiában megfogalmazott célkitűzések és kihívások tették ki. Ez pedig a különböző területeken – foglalkoztatás, versenyképesség, jó élet- és munkakörülmények – egy időben végzett munkát és intézkedéseket tesz szükségessé.

A munkahelyi és a vállalati szint, ahol a változás történik, a munkahelyi változás mögött rejlő strukturális tényezőkhöz hasonlóan kiemelt figyelmet érdemel. Fontos, hogy a munkahelyek képesek legyenek alkalmazkodni a folyamatos változáshoz és újításhoz. Az Alapítvány kulcsfontosságú szerepet játszhat az érdekelt felek munkahelyi szinten szükséges változásokkal kapcsolatos egyetértésének megteremtésében és az új munkamódszerek alkalmazása iránti hajlandóság előmozdításában.

Független státusából, széles körű mandátumából és háromoldalú jellegéből adódóan az Alapítvány különösen alkalmas a munka- és életkörülmények minőségének javításához, illetve a változás előrejelzéséhez és kezeléséhez kapcsolódó integrált és többdimenziós megközelítés propagálására. Ennek köszönhetően képes az uniós szintű gazdasági, foglalkoztatási és szociális intézkedések koordináltabb megközelítésével kapcsolatos célkitűzés megvalósításához is hatékonyan hozzájárulni.

Az Alapítvány célközönségét a különböző hatóságok, a szociális partnerek és a szociálpolitika uniós szintű formálásában valamilyen módon érdekelt egyéb szervezetek alkotják. A kutatás és a politikai érdekek összekapcsolása által a szervezet igyekszik az intézkedések kidolgozóit és végrehajtóit számára is vonatkozó információval szolgálni.

Munkája mindazok számára is rendkívül értékes, akik munkahelyi, illetve helyi szinten irányítják a változást, és valósítják meg a fejlesztést. A háromoldalú vezetői struktúra lehetőséget biztosít arra, hogy e meghatározó fontosságú társadalmi szereplők aktív részt vállalhassanak az Alapítvány munkájának kifejtésében, az azzal kapcsolatos vitában, illetve a munka eredményeinek terjesztésében.

A változó környezet

A bővítés Európa társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődése tekintetében rendkívül fontos lehetőségeket rejt magában. Az Alapítvány kutatása szerint az európaiaknak általában hasonló az elképzelésük arról, hogy hogyan és mivel javítható életük minősége: jó egészség, megfelelő jövedelem és támogatást biztosító, jó családi háttér. A már meglévő kihívások várhatóan egyre sürgetőbb jellege és a felmerülő új kihívások kapcsán a bővítést követő időszakban mindenképpen szükség lesz a szociálpolitika megerősítésére. Az előző években fontosnak ítélt kérdések közül számos igényel még ma is kiemelt figyelmet és intézkedést: munkanélküliség, alacsony jövedelem és szegénység, fogyatékososság és egészségkárosodás, az egészségügyi, szociális és egyéb közszolgáltatások, illetve rendszerek hiányosságai,

munkakapcsolatok, az információs és a kommunikációs technológiához való hozzáférés. Bizonyos hátrányos helyzetű csoportok minden bizonnyal specifikus figyelemre tartanak számot.

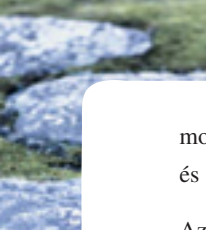
A kulturális értékek és a társadalmi tapasztalatok fokozódó diverzitása és az országok és régiók termelékenység és foglalkoztatás terén tapasztalt eltérései az Alapítvány tevékenységét is nagyban befolyásolják majd. A Bizottság gazdasági és társadalmi kohézióról szóló harmadik jelentése az emberi tőke és az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés fontossága mellett a versenyképesség más kulcstényezői – köztük a fizikai és társadalmi tőke, az innovációs kapacitás és a környezeti minőség – terén tett megfelelő intézkedések szükségességét is kihangsúlyozza. Mindenképpen szükség van a társadalmi és gazdasági fejlődés és a környezetvédelem közötti kapcsolatok megerősítésére.

Az EU társadalmi és gazdasági fejlődéssel kapcsolatos megközelítését meghatározó lisszaboni stratégia három egymást kiegészítő és kölcsönösen támogató célkitűzést fogalmaz meg: teljes foglalkoztatás, a munka minősége és termelékenysége, társadalmi kohézió és befogadás. A globális gazdaságon belüli versenyképesség megőrzésével, a termelékenység és a foglalkoztatás fejlesztésével és fenntartásával, valamint az élet- és munkakörülmények magas színvonalának biztosításával kapcsolatos kihívásoknak való megfeleléshez, különösen egy tudásvezérelt gazdaságban, mindenképpen szükség lesz arra, hogy az Alapítvány pontos, vonatkozó, időszerű és gyakorlati információval támogassa a folyamat fő résztvevőinek munkáját.

A Lisszabonban előírányzott feladatok megvalósítása meglehetősen ambiciózus célkitűzés. A Wim Kok elnöklete alatt működő Európai Foglalkoztatási Munkacsoport jelentése kiemeli, hogy a gazdasági fejlődés előmozdítása és a szegénység és a társadalmi kirekesztődés leküzdése érdekében is mindenképpen szükséges a foglalkoztatás fellendítése. A jelentés kihangsúlyozza, hogy a globalizáció, a gazdasági integráció és a népesség gyors öregedése kapcsán felmerülő strukturális kihívások terén mindenképpen integrált megközelítésre van szükség. Több és jobb munkahely teremtéséhez és betöltéséhez a tagállamoknak, a szociális partnereknek, a vállalatoknak és a munkavállalóknak feltétlenül növelniük kell a változás előrejelzése, ösztönzése és feldolgozása terén rendelkezésre álló kapacitásukat. A magasabb foglalkoztatási arány eléréséhez elengedhetetlen, hogy igyekezzünk minél több embert munkában tartani, illetve minél több ember – köztük elsősorban a nők és az idősebb munkavállalók – számára kell lehetővé tenni a munkaerőpiacon való részvételt.

Az Európai Szociálpolitikai Menetrend 2003 közepén végzett felülvizsgálata megerősítette, hogy a több és jobb munka teremtésére és a nagyobb társadalmi kohézió biztosítására berendezkedő, virágzó gazdaság hajtóerejeként mindenképpen szükség van a minőség előmozdítására. A menetrend második felének megvalósításakor több és jobb munkahely biztosítására, a rugalmasság és a biztonság egyensúlyának megteremtésére, a szegénység, a kirekesztés és a megkülönböztetés leküzdésére, a munkaszervezés és a szociális védelem

modernizálására és a nemek közötti egyenlőség propagálására összpontosítanak majd a régi és az új tagállamokban egyaránt.

Az egyéb változások – köztük a nyílt koordinációs módszer és a teljesítményértékelés fokozott használata, a szociálpolitikában alkalmazott mutatók és célapú stratégiák fejlesztése – mind jelentősen befolyásolják a változás menedzsmentjét és ezáltal az Alapítvány jövőbeli munkáját is. A globalizáció kontextusán belül feltétlenül szükség van az Unión kívüli területeken – például az USA-ban, Japánban, Kínában és Indiában – tapasztalt fejlődéssel és változásokkal való összehasonlítást biztosító teljesítményértékelés vizsgálatára.

A Változások Európai Megfigyelőközpontjának specifikus feladata a vállalatokon, szektorokon és régiókon belüli változások jobb megértését, előrejelzését és kezelését elősegítő információ gyűjtése és terjesztése. A vállalatok és a munkahelyek – a változás helyszínéeként – központi szerepet töltenek be az Alapítvány élet- és munkakörülményekkel kapcsolatos, szélesebb körű tevékenységei terén. A szervezet meghatározó szerepet játszhat Európa változási képességének előmozdításában. A következő néhány év során igyekszik majd tevékenységének minél nagyobb részét a változás mögött rejlő hajtóerők jobb megértésének, illetve a változás-előrejelzés és -kezelés javításának szentelni. Az Alapítvány helyzeténél fogva képes pontosan megvizsgálni a szervezeti ismeretfejlesztést és újítást elősegítő, illetve akadályozó struktúrákat, technológiákat, gyakorlatokat és kultúrákat.

A figyelmet érdemlő kérdések között szerepel a mikrocégek és a kis- és középvállalkozások (KKV-k) egyre nagyobb jelentősége, az új típusú munkaidő-beosztás, a munkahelyek és a termelés mobilitása, a szolgálatok és az irányítás decentralizálása, a munkaszervezés terén tapasztalt újítások, a humán tőke fejlesztése, a kutatás és a technológia.

A demográfiai és társadalmi változások (különösen a munkaerő és a népesség öregedése, és emellett a háztartási struktúra, a népszaporulat, a mobilitás/migráció terén a közelmúltban tapasztalt gyors változások) a szegénység és a társadalmi kirekesztettség továbbra is fennálló problémájához hasonlóan a szociális védelem – ezen belül is elsősorban a társadalombiztosítás és a nyugdíjak – modernizálását és reformját sürgető, folyamatos kihívást jelentenek. Az említett fejlemények a foglalkoztatási és munkapiaci stratégiák és a munkakapcsolatok szabályozása és rendszerei szempontjából is fontos következményekkel járnak.

Négyéves programjával az Alapítvány elsősorban a fenti kihívásoknak és célkitűzéseknek szeretne eleget tenni. A program kidolgozása során elsődleges szempont volt az európai élet- és munkakörülmények javítása, illetve az ezzel kapcsolatos tervezés terén felelősséget vállaló fő társadalmi szereplők munkájának támogatása.

Általános célkitűzések

„A fő tevékenységek és a megfigyelő szerep erősítése, az előrettekintő perspektíva kihangsúlyozása minden területen...”

Az Alapítvány négyéves programja az európai gazdaság és társadalom közelmúltban tapasztalt és jövőben várható fejlődésére és az EU-n kívüli tendenciákra és változásokra alapozva, illetve azokból információt merítve került kidolgozásra. Ugyancsak fontos forrása volt az Alapítvány szerepének újraértékelése, illetve annak megvizsgálása, hogy hogyan lesz képes a szervezet a jövőben is hatásosan és hatékonyan teljesíteni megbízatását. E folyamat során a következő négyéves munkaprogram kidolgozására vonatkozóan is több általános célkitűzés fogalmazódott meg:

■ **A kutatás, a párbeszéd és az információterjesztés terén folytatott fő tevékenységek fejlesztése és erősítése**

Az általános célkitűzés e tevékenységek hatásosságának, hatékonyságának, relevanciájának és következetességének javítása.

■ **A főbb megfigyelőtevékenységek és a kutatómunka erősítése**

A cél minőségi és politikai vonatkozású információ biztosítása a munka- és életkörülményekkel, a munkakapcsolatokkal és a Változások Európai Megfigyelőközpontja munkájával összefüggő területeken.

■ **Korlátozott számú politikai kulcskérdésre való összpontosítás**

Ezen belül fontos, hogy a szervezet minél nagyobb mértékben támaszkodjon legfőbb erősségeire, megfigyelőtevékenységére és eddig végzett munkájára, illetve, hogy tekintettel legyen a rendelkezésre álló forrásokra és a célközönség igényeire.

■ **A szervezet munkájának a gyakorlati tapasztalatok fényében történő fejlesztése**

Ez elsősorban a munkahelyeken és a vállalatoknál, illetve a közösségeken és a régiókon belül tett kezdeményezések elemzését teszi szükségessé.

■ **Az előrettekintő perspektíva kihangsúlyozása az Alapítvány tevékenységei során**

Ennek elsődleges célja a fő társadalmi szereplők ismereteinek és képességeinek javítása a változás előrejelzése, menedzsmentje és előmozdítása céljából. A szervezetnek ennek megfelelően rugalmas megközelítést kell alkalmaznia, és mindenképpen reagálnia kell az esetleg felmerülő új prioritásokra.

■ **A nemek közötti egyenlőség érvényesítésének kiterjesztése**

Ehhez mindenképp arra van szükség, hogy az Alapítvány munkájának valamennyi területén átfogó és szakpolitikailag releváns módon építse be a társadalmi nem kérdéskörét a tervezés, a programkidolgozás, a megvalósítás és a kiértékelés terén végzett tevékenységekbe.

■ **A (magán- és állami) szektorok perspektívájának beépítése az Alapítvány munkájába**

A specifikus szektorok kiválasztását a változással kapcsolatban végzett elemzések eredményei, illetve az EU politikai célkitűzései határozzák meg.

A 2005–2008-as időszak prioritásai

„A változások figyelemmel kísérése, módszerek és intézkedések hatékonyságának vizsgálata, az ötletek és a tapasztalatok átadása...”

Az Alapítvány nyolcadik négyéves programja a szervezet meglévő erősségeire, szakmai téren szerzett tapasztalatára és bizonyított szolgáltatásaira építve került kidolgozásra. A program jövőközpontú, és igyekszik biztosítani az új, illetve a 2010-es célkitűzések megvalósítása során felmerülő kérdések megvizsgálásának lehetőségét. Az érdekelt szervezetek és a felhasználók egyre növekvő igényei és egyre szigorúbb elvárásai miatt az Alapítványnak a jövőben is törekednie kell a rugalmas reagálásra, a hatékonyság növelésére és ezzel egyidejűleg tevékenységei minőségének és értékének erősítésére.

A munkaprogram célkitűzései három fő feladat köré csoportosulnak, melyek végrehajtására négy kulcstémakörrel kapcsolatban kerül sor:

1. A változás monitorozása és megértése.
2. Kutatás és a módszerek és intézkedések hatékonyságának vizsgálata.
3. Az ötletek és a tapasztalatok átadása és megosztása.

Az általános célkitűzések mindhárom feladatra vonatkoznak.

A változás monitorozása és megértése

Az Alapítvány monitorozási eszközei közé sorolhatók az időszakos kérdőíves felmérések (munkakörülmények, életkörülmények, vállalatok), illetve az új fejleményekkel kapcsolatos rendszeres jelentések egyrészt a tudósítók, másrészt pedig a tagállamok intézetei részéről az Európai Munkakapcsolatok Megfigyelőközpontján, az Európai Munkakörülmények Megfigyelőközpontján (European Working Conditions Observatory, EWCO) és a Változások Európai Megfigyelőközpontjának részét alkotó Európai Szerkezetátalakulás

Megfigyelőközpontján (European Restructuring Monitor, ERM) keresztül.

A felmérések az adott helyzettel kapcsolatos összehasonlítható adatok rendszeres és uniós szintű összegyűjtésének és elemzésének lehetőségét biztosítják az Alapítvány számára. Az említett adatok részletes vizsgálata a felmerülő új tendenciák meghatározása mellett a politikai kérdések mélyebb megértésére is lehetőséget nyújt. A felmérések eredményei amellet, hogy egyedülálló információforrással szolgálnak, kiváló alapot biztosítanak a tökéletesítéssel és az előretétező perspektívák kifejlesztésével kapcsolatos lehetőségek meghatározásához. A rendszeres felmérések és a tagállamok által összeállított jelentések prezentációi és szisztematikus elemzései rendkívül keresett forrásnak bizonyultak.

Az Alapítvány következő négyéves időszakra meghatározott, vonatkozó célkitűzései:

- A kibővült Európán, illetve – szükség szerint – a nem uniós országokon belül tapasztalt tendenciákkal és változásokkal kapcsolatos minőségi adatok továbbra is rendszeres biztosítása.

- A belső, illetve a külső forrásokkal kialakított szinergiákat vizsgáló, monitorozó eszközök minőségének és relevanciájának javítása.
- Az újabb kezdeményezések, köztük az EWCO újbóli vizsgálata és tökéletesítése.
- A megfelelően végzett összehasonlító elemzés biztosítására és az adatok felhasználásával kapcsolatos belső kapacitás erősítésére fordított fokozott figyelem.
- A változás előrejelzése és menedzsmentje szempontjából elsődleges szerepet betöltő monitorozóeszközök továbbfejlesztése.
- A változás európai szintű előrejelzésének és menedzsmentjének előmozdítása terén rendkívül fontos eszköznek számító EMCC szerepének megerősítése.
- A tendenciák és a változások figyelemmel kísérésének a régi és az új tagállamok közötti határokon túlra való kiterjesztése.

A négyéves program az eddig szerzett tapasztalatokra építve a már létező felmérések egy teljes ciklusát valósítja meg:

- munkakörülmény-felmérés 2005-ben;
- életkörülmény-felmérés 2007-ben;
- új vállalati felmérés 2008-ban.

Az említett monitorozási tevékenységek a 2005–2008-as időszakra előirányzott három fő feladat közötti összefüggés biztosítása érdekében a következő négy évre vonatkozó általános célkitűzések szerint és a fő témakörökhöz kapcsolódóan kerülnek végrehajtásra.

Kutatás és a módszerek és intézkedések hatékonyságának vizsgálata

Az Alapítvány mandátuma szerinti feladata, hogy a gyakorlati tapasztalatok ismeretében alakítson ki elképzeléseket az élet- és munkakörülmények javításával kapcsolatban². E folyamat részeként igyekszik arra is fényt deríteni, hogy melyek a hatékony, illetve kevésbé hatékony módszerek és intézkedések. A széles körű elemzést is magukban foglaló megfigyelőtevékenységeket a szervezet igyekszik majd a változás menedzsmentjével és az innováció fejlesztésével kapcsolatban biztosított bővebb tájékoztatással, illetve kutatással kiegészíteni. A fejlődés és a versenyképesség emberi és szociális vonatkozásainak vizsgálatát, illetve a változtatási kezdeményezések megvalósításának és eredményeinek elemzését tanulmányok formájában végzi majd. Ezen belül a munkahelyen és helyi környezetben, a specifikus szektorokon belül, illetve a kiválasztott tagállamok bizonyos régióiban végzett esettanulmányokra és a tevékenységek kutatására kerülhet sor.

Az Alapítvány vonatkozó célkitűzései:

- Specifikus politikai és gyakorlati kezdeményezésekkel és az azok fejlesztését befolyásoló tényezőkkel kapcsolatos mélyreható kutatások elvégzése a hatékony megvalósítást és a sikeres gyakorlatot elősegítő fő tanulságok meghatározása céljából.
- Az említett kutatási projektek kiválasztásához szükséges kritériumok

² Az Alapítványt létrehozó rendelet 2.2. cikke.

pontos meghatározása az Alapítvány éves munkaprogramjai keretében, figyelembe véve a monitorozó- és az egyéb kutatótevékenység eredményeit, az EU érintett területekkel kapcsolatban megfogalmazott politikai célkitűzéseit, illetve a 2005–2008-as időszakra vonatkozóan kiemelt kulcstémákat.

- A gyakorlati tapasztalatot szükség szerint összefoglaló olyan adatbázisok létrehozása, amelyek elősegíthetik a fejlesztés fenntarthatóságát szolgáló intézkedések időbeli és dinamikus elemzését.

Az életminőséggel kapcsolatos kérdések terén az Alapítvány integrált és többdimenziós megközelítést alkalmaz majd, figyelmet fordítva a munka- és életkörülmények, illetve a vonatkozó politikai intézkedések közötti összefüggésekre, valamint a kérdésben érintett különböző szereplők feladatára. Munkája során nem kizárólag a problémákra és a nehézségekkel küzdő csoportokra vagy szektorokra fog összpontosítani, hanem igyekszik pozitív megközelítés keretében, a társadalmi és gazdasági változásban rejlő lehetőségek feltárása útján megelőzni az esetleg felmerülő problémákat. Az e téren végzett tanulmányok az általános célkitűzéseket és a 2005–2008-as időszakra vonatkozóan kiemelt kulcstémákat tükrözik majd.

Az ötletek és a tapasztalatok átadása és megosztása

Az Alapítvány mandátuma szerinti feladata az információ- és tapasztalatcsere ösztönzése³. Munkájának eredményeit ennek megfelelően proaktív módon kell továbbítani az érdekelt

szervezetek, a célcsoportok és a különböző információközvetítők felé. Ugyancsak biztosítani kell a lehetőséget a szociálpolitika terén érdekelt szereplők között meghatározott kérdésekkel kapcsolatban folyó vitára, illetve eszme- és tapasztalatcserére.

A szervezet következő négyéves időszakra meghatározott, vonatkozó célkitűzései:

- A gyakorlati tapasztalat és a kutatásból származó eredmények kibővült Európán belüli megosztásának támogatása (az igényeknek megfelelően kialakított szemináriumok, vállalati és üzleti iskolai hálózatok, az oktatóanyag fejlesztése az Alapítvány munkája alapján).
- A főbb szereplők új kihívások kezelésével kapcsolatos képességeinek fejlesztése a felmerülő, illetve jövőbeli politikai kérdések tudatosítása, a stratégiai gondolkodást elősegítő koncepciók és modellek biztosítása, valamint az említett kihívásoknak való megfelelést elősegítő, vonatkozó módszerek és eszközök alkalmazásának támogatása által.
- A párbeszédet elősegítő szerepkör megerősítése azáltal, hogy az Alapítvány lehetőséget biztosít a különböző szereplők – hatóságok, szociális partnerek, gyakorlati szakemberek, kutatók – számára a szervezet munkájával kapcsolatos megállapítások megvitatására (projektszintű workshopok, egy-egy téma/kérdés alapján kidolgozott szemináriumok, főbb konferenciák, köztük az évente kétszer megrendezésre kerülő Fórum).

³ Az Alapítványt létrehozó rendelet 3.1. cikke.

Az Alapítványnak ugyancsak mandátumában meghatározott feladata a lehető legszorosabb együttműködés kialakítása a szakosodott intézményekkel, alapítványokkal és szervezetekkel a tagállamokban vagy nemzetközi szinten⁴. Ez mindenekelőtt a bilbaói központú Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökségre vonatkozik, mellyel az Alapítvány a már megkötött megállapodásra építve fejleszti majd az együttműködést. A szervezet a más ügynökségekkel, köztük például a koppenhágai központú Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel kötetendő hasonló megállapodások lehetőségét is megvizsgálja.

A hálózatépítés kezdettől fogva az Alapítvány fontos eszközei között szerepelt. Az adatgyűjtés, az ismeretátadás és a tapasztalatsere terén folytatott együttműködés javítása érdekében a szervezet éppen ezért újra vizsgálja majd hálózatait és (formális vagy informális) gyakorlati közösségeit. A cél az, hogy a szervezet e tevékenységre vonatkozóan a következő négy évre egy olyan formálisabb stratégiát dolgozzon ki, amely a hálózatok típusait, tagjait és célját, illetve kötelezettségeit és várható eredményeit is pontosan meghatározza.

A kommunikációs tevékenységgel kapcsolatos fő célkitűzések:

- A célközönség időszerű és releváns tájékoztatásának biztosítása az Alapítvány munkájával kapcsolatban szóbeli prezentációk, találkozók és egyéb események, valamint nyomtatott és elektronikus termékek formájában.

- A szakpolitika és a gyakorlat kidolgozásának különböző szakaszai szerinti igényeknek megfelelően kidolgozott termékek és adatok biztosítása, kezdve a koncepció és a tervezés stádiumától egészen a megvalósítás és az értékelés gyakorlati következményeiig.
- Az Alapítvány információjához való folyamatos és interaktív hozzáférést elősegítő eszközök és módszerek biztosítása a technológia jobb alkalmazása és a szervezet információjának szükség szerinti újrendszerezése útján.
- A vonatkozó információ kikeresését segítő útmutatás biztosítása (katalógusok, tárgymutatók, linkek).
- A webalapú eszközök hatékonyabb alkalmazása az Alapítvány eredményeivel kapcsolatos információ, ezen belül is elsősorban a monitoringtevékenységből származó adatok terjesztésének és felhasználásának elősegítése érdekében.

Az éves munkaprogramnak egy éves kommunikációs terv is részét alkotja majd. E terv elsődleges célja a felhasználók igényeinek kielégítése, illetve a célcsoportok fejlődéssel, változásokkal és az egyes témakörök vonatkozó kérdéseivel kapcsolatos folyamatos tájékoztatásának biztosítása. Az Alapítvány célközönséggel folytatott kommunikációját, illetve a célközönség tájékoztatása érdekében végzett tevékenységét az információ- és a kommunikációs technológia alkalmazására vonatkozóan kidolgozott stratégiai terv segíti majd elő.

⁴ Az Alapítványt létrehozó rendelet 3.2. cikke.

Kulcstémák

„A különböző szakterületek közötti megfelelő összefüggés és következetesség biztosítása érdekében a négy fő témakörre összpontosítva...”

A 2005–2008-as időszakra vonatkozóan az Alapítvány négy részletesen megvizsgálásra kerülő kulcstémát jelölt meg:

- Foglalkoztatás
- Munka-magánélet egyensúly
- Munkakapcsolatok és együttműködés
- Társadalmi kohézió

Ezek a témakörök az Alapítvány mandátuma, illetve különös erősségei alapján kerültek kiválasztásra, és a lisszaboni stratégia és az EU szociálpolitikájának fő elemei mellett a kibővült Európa előtt álló – jelenlegi és jövőbeli – kihívásokat is tükrözik. A különböző szakterületei közötti megfelelő összefüggés és következetesség biztosítása érdekében az Alapítvány – monitorozótevékenysége, a módszerek és intézkedések hatékonyságának megvizsgálása és a tapasztalatok átadása és megosztása terén egyaránt – e fő témakörökre összpontosítva végzi majd munkáját.

A kutatás, vita és terjesztés során feldolgozott témák bizonyos kérdéseire való utalás a munka lehetséges terjedelmének illusztrálását szolgálja. A kiválasztott kérdések további meghatározására az éves munkaprogramok keretében, a megelőző kutatás eredményei alapján és az uniós szintű – elsősorban a

bővítéssel és a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek megvalósításával kapcsolatos – politikai prioritások figyelembevételével kerül majd sor.

Foglalkoztatás

Az Alapítvány létrejötté óta igen jelentős ismeretanyagot és szakmai tapasztalatot halmozott fel a rugalmasság, a termelékenység és a munkaerőpiacon való részvétel közötti összefüggések terén. A rugalmasság és a foglalkoztatás közötti kapcsolat azonban a további kutatásnak is fontos témája lesz. A munkakörülmények kérdése a szervezet alaptevékenységének szerves részét alkotja, a foglalkoztatás – munkahelyek mennyisége és minősége tekintetében történő – javítása pedig az EU politikájának egyik elsődleges prioritása. Az egyenlő esélyek és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés javítása a lisszaboni és az európai foglalkoztatási stratégiában is központi helyen szerepel.

A 2004-es vállalati felmérés, a 2005-ös munkakörülmény-felmérés és az azt követő elemzés az Európai Szerkezetátalakulás Megfigyelőközpontjával együtt minden bizonnyal rendkívül értékes adatokkal járul majd hozzá az e témával kapcsolatban végzett munkához. Az ily módon nyert információ a munkahelyi fejlesztési tevékenységek

megvalósításával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatokat vizsgáló, mélyrehatóbb kutatásokat is elősegíti. A tanulmányok célja a munkapiacra belül szektorális és nemzeti szinten várható jövőbeli változások meghatározása és a munkaerő-kereslet és - kínálat közötti kapcsolatok javítását célzó intézkedések kidolgozása. A kutatás különös figyelmet fordít a sérülékeny csoportok foglalkoztatására, illetve munkában tartására.

A megvizsgálható kérdések között szerepelnek többek között: a munkavégzés új formái és rendje; a munkaszervezés modernizálása; a munkahelyi innovációs kapacitás fejlesztése; a külső tényezők szerepe az újítási és modernizálási kapacitás kiépítése terén; a vállalatok közötti hálózatok kialakítása és a vállalkozói kapcsolatok fejlesztése; foglalkozási/szakmai mobilitás; a munkahelyek régiók és országok közötti mozgása; humán tőke; egész életen át tartó tanulás; karrierfejlesztés; szakmai útmutatás/szaktanácsadás és kockázatkezelés; a munka minősége és a versenyképességgel, a termelékenységgel és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos munkahelyi fejlesztés; vállalkozói szellem; hozzáférés a foglalkoztatáshoz, munkában tartás és munkapiacra belüli reintegrálás különösen a hátrányos helyzetű csoportok tekintetében; különböző generációk megfelelő irányítása a munkahelyen.

Munka-magánélet egyensúly

Az Alapítvány különleges helyet foglal el a munka- és életkörülmények közötti kölcsönös kapcsolatok, ezen belül a munkahelyi követelmények és a családi élet, az egész életen át tartó tanulás, a munkán kívüli kötelezettségek és a kikapcsolódásra fordított idő összeegyeztethetőségének vizsgálata terén. A férfi és női munkavállalók, illetve családjaik körében felmerülő számos kérdés és probléma megoldása nem csupán életük minősége, de a lisszaboni célkitűzések között szereplő magasabb foglalkoztatási arány és versenyképes gazdasági fejlődés megvalósítása szempontjából is rendkívül fontos.

Az Alapítvány életminőségi felméréséből, a 2004-es vállalati felmérésből és a 2005-ös munkakörülmény-felmérésből származó információ, illetve az eredmények elemzése lehetőséget biztosít e régi keletű probléma aktuális helyzetének vizsgálatára, és minden bizonnyal előmozdítja majd a helyzet javítását célzó intézkedésekkel kapcsolatos további kutatást.

A specifikus figyelmet igénylő kérdések között szerepelhetnek többek között: a vállalatoknál és a kollektív szerződéseken belül – különösen az életpálya szempontjából – kifejlesztett új kezdeményezések; a versenyképesség és a munkahelyteremtés, illetve a munka-magánélet egyensúly közötti összefüggések;

a vonatkozó politikai intézkedések és szolgáltatások szerepe (foglalkoztatás, nyugdíj, társadalombiztosítás, gondozás, oktatás, környezet/szállítás/lakásellátás); a hatóságok és a vállalaton kívüli szereplők feladata a munkabeosztásnak a munkavállalók és a munkáltatók általi megszervezésében a teljes élethosszra vetítve; az öregedéssel és a demográfiai változással kapcsolatos összefüggések; a családpolitika terén tapasztalt változások; a munkavállalók specifikus kategóriáit (pl. szülők, időseket és segítségre szoruló személyeket ápoló, valamint idős és bevándorló munkavállalók), illetve a KKV-eket és a mikrovállalkozásokat érintő kérdések.

Munkakapcsolatok és együttműködés

A szociális partnerekkel és a hatóságokkal uniós és állami szinten egyaránt régóta kapcsolatot fenntartó, szervezetét tekintve tripartit felépítésű Alapítvány pozíciójánál fogva képes nagymértékben előmozdítani a szociális partnerek és a hatóságok közötti vitát. A szervezet rendkívül széles körű tapasztalattal rendelkezik a munkakapcsolatok terén érintett felek által betöltött szerep, a munkakapcsolatokhoz kötődő folyamatok és az azokból származó eredmények monitorozása és elemzése terén.

A Munkakapcsolatok Megfigyelőközpontja továbbra is fontos részét alkotja az Alapítvány alaptervékenységének, és

valamennyi kulcstémához hozzájárul majd. Az együttműködés kérdése tulajdonképpen önálló téma, különös tekintettel az EU bővítésére, illetve az életminőség javításának és a változás kezelésének és előrejelzésének eszközeként szolgáló folyamatok jelentőségére. A munkahelyi együttműködés a szervezeti újítás, a növekvő termelékenység és a változtatási képesség lényeges lehetséges ösztönzője, illetve forrása.

Az Alapítvány e témával kapcsolatban végzett munkája olyan kérdésekre terjedhet ki, mint: a szociális partnerek szerepe és a szociális párbeszéd fejlesztése (különösen az új tagállamokban és az egyre bővülő szociális napirend kontextusán belül); az irányítás új strukturái, formái és folyamatai; a KKV-ken belüli munkakapcsolatok; a munkakapcsolatok és a szociális párbeszéd különböző strukturái és szintjei közötti kölcsönös összefüggések – a munkahelyteremtéssel, a változó munkapiacokkal, az innováció és a versenyképesség fejlesztésével kapcsolatos összefüggések; az együttműködés szerepe a változás előrejelzésében és menedzsmentjében, a hatóságokkal és a civil társadalmi szereplőkkel fenntartott kapcsolatokat is beleértve.

Társadalmi kohézió

2000 márciusában, Lisszabonban tartott ülésén az Európai Tanács arra a felismerésre jutott, hogy az Európai Unióban tapasztalt

szegénység és társadalmi kirekesztettség mértéke elfogadhatatlan szintet ért el. A tartós gazdasági fejlődés, több és jobb munkahely és nagyobb társadalmi kohézió megvalósítását célul kitűző tízéves stratégiának így a „befogadóbb Unió” kiépítésével kapcsolatos célkitűzés is alapvető részévé vált.

A csatlakozó és tagjelölt országokon belüli életminőséggel kapcsolatos Eurobarometer-felmérés közelmúltban végzett elemzésében az Alapítvány rámutat, hogy a kibővült Európában még inkább szükség lesz a munkanélküliség, a szegénység és a társadalmi kirekesztettség leküzdését célzó intézkedésekre. A szervezetten belül az e téren tapasztalt változások monitorozása és elemzése céljából rendelkezésre álló kapacitást tovább bővítette a 28 európai ország életkörülményeire vonatkozóan 2003-ban végzett első önálló felmérés. Ez minden bizonnyal hozzájárul majd a részletesebb

tanulmányt igénylő kérdések meghatározásához, és megteremtí a fejlődés időbeli figyelemmel kísérésének alapjait.

E témakörön belül az Alapítvány többek között az alábbi kérdésekre térhet ki: öregedés, generációk közötti szolidaritás és a nyugdíjakkal, az egészséggel és az ápolással kapcsolatos kihívások; a bevándorlók társadalmi, gazdasági és kulturális integrációja (foglalkoztatás, szociális védelem, lakásellátás); a környezet és a közszolgáltatások minősége, különös tekintettel az új tagállamokra és a tagjelölt országokra, valamint az alacsony jövedelmű és a vidéki lakosokra; a szociális védelmi rendszerek és a szociális újítások munkahelyteremtésre, ipari innovációra és vállalkozó szellemre gyakorolt befolyása; a magán- és nem piaci szektorok szerepe a társadalmi befogadás elősegítésében; az idősek és a munkapiacra kívül eső egyéb csoportok társadalmi befogadása.

Értékelés

„Az értékelés eredményeinek felhasználása a tevékenységek megtervezésének, a prioritások meghatározásának érdekében...”

A Bizottság új pénzügyi rendelete (7. fejezet 25.4. cikk) értelmében az Alapítvány köteles rendszeresen előzetes és utólagos értékelést készíteni programjairól és tevékenységeiről. Az Alapítvány e követelménnyel összhangban és a 2000–2001-ben végzett első külső értékelés eredményeire építve tovább erősíti majd értékelési folyamatait.

A fő cél az értékelés eredményeinek felhasználása a tevékenységek megtervezése, a prioritások meghatározása, a források hatékony elosztásának elősegítése, a tett intézkedések minőségének javítása, illetve az eredményekkel kapcsolatos jelentés érdekében.

Az Alapítvány vonatkozó célkitűzései:

- A 2005–2008-as programban és az éves munkaprogramokban megfogalmazott stratégiai célkitűzések megvalósításának számszerű adatokra is kiterjedő, folyamatos és rendszeres figyelemmel kísérése.
- Az operatív eszközök és folyamatok (kapcsolatmenedzsmenti rendszer, az Alapítvány által biztosított termékek és szolgáltatások használatának és hatásának nyomon követése, projektvezetési eszközök és keretrendszerek, webmonitoring, felhasználói felmérések, konferenciák értékelései stb.) tökéletesítése a szervezet által végzett tevékenységek monitorozásának és kiértékelésének elősegítése érdekében.
- Az Alapítvány tevékenységeinek teljesítésével kapcsolatos rendszeres visszajelzés az érdekelt felek számára, például az éves jelentés keretében.

- A program megvalósítása közbeni, folyamatos tökéletesítést szolgáló rendszeres visszajelzést biztosító, projektszintű minőség-ellenőrzési és kiértékelési folyamat erősítése.
- Az érdekelt feleknek a termékek és szolgáltatások kiértékelésébe történő bevonását a tanácsadó bizottságokon keresztül biztosító rendszer fenntartása (ezen belül külső szakértők esetleges bevonása az Alapítvány irányításával kapcsolatos módosított rendeletben foglaltaknak megfelelően).

A 2005–2008-as időszakra kidolgozott négyéves program az alábbi két területre vonatkozóan két jelentős külső értékelést is előírányoz:

- Változások Európai Megfigyelőközpontja (2005-ben);
- Az Alapítvány tevékenységeinek egészét áttekinthető értékelés (2007-ben) a 2001–2006-os időszakra kiterjedően. Célja a tevékenységek megtervezésének és a prioritások meghatározásának elősegítése a következő négyéves programra vonatkozóan.

Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért

Európa megváltoztatása: jobb munka, jobb élet

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala

2004 – 18 pp. – 16 x 23.5 cm

ISBN 92-897-0894-8

ÉRTÉKESÍTÉS ÉS ELŐFIZETÉSEK

A Kiadóhivatal gondozásában megjelent, térítés ellenében kapható kiadványokat a világ minden pontján megtalálható értékesítési irodáinkban kérheti.

Mi a teendő, ha szeretnék egy kiadványhoz hozzájutni?

Miután megtekintette értékesítési irodáink listáját, kérjük, válassza ki az Önnek megfelelőt, és a rendeléshez lépjen kapcsolatba velük.

Hogyan juthatok hozzá az értékesítési irodák listájához?

- letöltheti azt a Kiadóhivatal honlapjáról: <http://publications.eu.int/>
- kérését faxon is leadhatja a (352) 2929-42758-as számon, és mi elküldjük Önnek a kért listát.

Kiadóhivatal
Publications.eu.int

ISBN 92-897-0894-8

9 789289 708944